

№ 104 (22074) 2020-рэ илъэс ГЪУБДЖ

МЭКЪУОГЪУМ и 16

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

къыхэтыутыгъэхэр ыкІи нэмыкІ къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

6+

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

КІэлэеджэкІо анахь дэгъухэм...

Мэкьуогъум и 12-м, Урысыем и Мафэ, Адыгеим икІэлэеджэкІо анахь дэгъухэм паспортхэр мэфэкІ шІыкІэм тетэу къаратыгъэх.

Урысые олимпиадэхэм, творческэ ыкІи спорт зэнэкъокъухэм текІоныгьэр къащыдэзыхыгьэхэу е шІухьафтынкІэ къыщыхагьэщыгъэхэу, юнармейцэхэу, волонтерхэу нэбгырэ 12 а мафэм зэрэгражданинхэр къэзыушыхьатырэ тхылъыр къызэратыгъэхэр.

МэфэкІ зэхахьэм АР-м и ЛІышъхьэу КъумпІыл Мурат хэлэжьагь. Паспортым фитыныгьэхэр къызэраритыхэрэм имызакъоу, хэгъэгум ыкІи цІыфэу ащ щыпсэухэрэм апашъхьэ пшъэрылъхэр къызэрафигъэуцухэрэр ащ ишІуфэс псалъэ къыщыхигъэщыгъ. Мыгъэ мы тхылъыр къызэратыщтхэр Урысыем иилъэс анахь шъхьаІэу, шІэжьым ыкІи дзэ щытхъум я Илъэс къызэрэхиубытэхэрэри къыкІигъэтхъыгъ.

— ТекІоныгъэр къыздахыгъэр илъэс 75-рэ зэрэхъугъэр мыгъэ хэтэ*гъэунэфыкІы,* — къы-Іуагъ республикэм ипащэ. — *Шъуятэжсъхэу*, ахэм ятэхэү Хэгьэгү зэошхом шъхьафитыныгъэр къыщыдэзыхыгъэхэм, зэо ужым къэралыгьор зэтезыгъэуцожьыгъэхэм лІыхъужъныгъэу зэрахьагъэр щысэу къышъуфахьызэ зыкъэшъуІэтыгъ. Арышъ, тинахыжыхэм ялІэуж цІэр зытефэрэ гражданинэу шъущытыным шъупылъын фае. Шъуи-

хэгъэгу гупсэ итарихъ зыпарэкІи зыщышъумыгъэгъупш, шъхьэкІафэ фэшъушІ.

Зихэхъогьоу республикэм ис пэпчъ ІэпэІэсэныгъэу хэлъым зыригъэушъомбгъун амал иІэным хэбзэ органхэр ыуж зэритхэми АР-м и ЛІышъхьэ къыкІигъэтхъыгъ. Ащ пай технопаркхэр, «Точки роста», «Кванториум», «Полярис-Адыгея» зыфиюрэ гупчэхэр, хьисапымкІэ республикэ еджапІэ къызэІуахыгъэх, апшъэрэ еджапіэхэм шэпхъэшіухэм адиштэрэ шІыкІэ зэфэшъхьафхэр ащагъэфедэхэ хъугъэ, научнэ-ушэтын ІофшІэнхэр щапхыращых.

— УзэдеІэжьыным. узэкъотыным мэхьэнэ ин зэряІэр мы аужырэ мэзитІум къагъэлъэ*гъуагъ*, — къыІуагъ КъумпІыл Мурат кІэлэеджакІохэм закъыфигъазэзэ. - *Мыгъэ еджа*пІэр ямышІыкІэу къэшъуухын фаеу хъугъэ. КІэлэегьаджэхэми, ны-тыхэми къин алъэ-

гъугъ. Арэу щытми, зэкІэми ар къызэпышъучышъугъ. Джащ тетэу узэгъусэу узэдеІэжьмэ къин пстэумэ уапхырыкІыщт. Арышъ, сыдигьокІи шъуигупсэхэм шъунаІэ атежъугъэт, шъуиныбджэгъухэм къотэгьу шъуафэхъу, ІэпыІэгъу зищыкІагъэм шъуемыбгъукІу.

КІэлэеджакІохэм паспортхэр заретыжьхэм ыуж, кІэлэегъаджэхэми, ны-тыхэми республикэм ипащэ ныбжьыкІэхэм ынаІэ лъэшэу зэратетым пае къызэрэфэразэхэр къыраютыкІыгъ. Ежь КъумпІыл Мурат зихэхъогъухэм еджэным гъэхъэгъэшхохэр щашІынхэу, проект гъэшІэгъонхэм кІэщакІо афэхъунхэу, пхыращышъунхэу къафэлъэ-

Іофтхьабзэм ыуж Урысые Федерацием ыкІи Адыгэ Республикэм ябыракъхэр ЗыкІыныгъэм ыкІи ЗэгурыІоныгъэм яплощадь зэрэщаІэтыгъэхэм кІэлэеджакІохэри, янэ-ятэхэри хэлэжьагьэх.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-

2 Мэкъуогъум и 16, 2020-рэ илъэс «Адыгэ макь»

ІофшІэнхэр игьом зэшІуахынхэу, лэжьыгьэм кІэзыгьэ фэмыхьунэу

Ильэс кьэс джыры фэдэ уахьтэм зэрихабзэу АР-м и Лышьхьэу Кьумпыл Мурат бжыхьасэхэм яlухыжын ипэгьокlэу зэхэсыгьо зэхищагь. Лэжьыгьэхэм язытет, lоныгьо уахьтэм зэрэфэхьазырхэм ащ щытегущыlагьэх.

АР-м и Ліышъхьэ къызэрэхигъэщыгъэу, пстэумкіи гектар мини 115,3-рэ бжыхьасэхэу халъхьагъ. Ар гъэрекіо Іуахыжьыгъэм нахьи мини 6-кіэ нахыб. Ащ щыщэу гектар мин 91,7-р коцы. Гъэтхасэхэри піальэхэм ашіомыкіэу чіыгум рагъэкіугъэх. Ахэм пстэумкіи гектар мини 104-м ехъу арагъэубытыгъ.

– Мыгьатхэ къыгъэщтыгь, ощххэр мэкІагьэх, коронавирусым ыпкъ къикІыкІэ режим гъэнэфагъэм республикэр тетыгь, ау ахэм апае къэмынэу бжыхьасэхэр къызэтенагъэх, гъэтхасэхэр игьом хэльхьагьэ хъугьэх. А зэпстэумэ апай чІыгулэжсьхэм сызэрафэразэр къыхэзгъэщымэ сшІоигъу, - къыІуагъ КъумпІыл Мурат. — Дэкы бэкыхьасэхэм яІожьын кІочІэ пстэури етхьылІэн фае. Лэжсьыгъэм иІухыжсьыгъом зиягъэ къэзгъэкІон зылъэкІыщт пстэури къыдэтлъытэнышъ, игъом ІофшІэнхэр зэшІохыгьэ зэрэхъущтым зыфэдгъэхьазырыныр шІокІ зимыІэ Іоф.

Республикэм имэкъумэщ хъызмэт и офхэм язытет къытегущы агъ мы отраслэм фэгъэзэгъэ министерствэм ипащэу Къуанэ Анзаур. Ащ къызэри уагъэмк юрина пъэмк объяжи пъэмк объяжи от пъэмк объяжи пъэмк от пъэмк объяжи пъэмк об

лэжьыгьэ бэгьуагьэ къахьыжьыным илъэс къэс ыуж итых. Ащ пае чылэпхъэкІэ лъэпкъ дэгьоу лъэхъаным диштэхэрэр къыхахых. ЛэжьыгъакІэхэм апылъ Гупчэу П.П. Лукьяненкэм ыцІэ зыхьырэм ишІэныгъэлэжьхэм Іоф зэрадашІэрэм ащкІэ шІогьэ ин къеты. ПстэумкІи республикэм щапхъырэ чІыгум ипроцент 96-р селекцие чылэпхъакІэхэм арагъэубыты. 2020-рэ илъэсым Іуахыжьынэу халъхьэгъэ гектар пчъагъэм ипроцент 35-мэ чылэпхъэкІэ анахь дэгъухэм ащышых атырапхъагъэхэр. Ар блэкІыгъэ

илъэсым егъэпшагъэмэ, проценти 10-кlэ нахьыб. Лэжьыгъэ чылэпхъэ лъэпкъхэр зэблэхъугъэнхэм фэшl нахьыпэкlэ амыгъэфедэгъэ бжыхьэсэ коцыкlэ тонни 197,3-рэ халъхьагъ.

ШІэныгъэлэжьхэр шэпхъакІэхэм адиштэрэ лэжьыгъэ дэгъу къззытыщт чылэпхъэ лъэпкъхэм якъэгъотын лъэшэу зэрэпылъхэм, фермерхэм агъэфедэщтым-кІэ упчІэжьэгъу къазэрафэхъухэрэм яшІуагъэкІэ Адыгеим бжыхьэсэ коц бэгъуагъэ илъэс къэс Іуехыжьы. Техникэу ящыкІагъэр игъом зэрэфагъэхьазы-

рырэми Іофшіэнхэр мыгужъонхэмкіэ ишіогъэшхо къэкіо.

Мыгъэ комбайнэ 520-рэ, автомашинэ 656-рэ лэжьыгъэм июжьын фагъэхьазырыгъ. Мы илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу мэкъумэщ техникэ зэфэшъхьафэу 96-рэ мэкъумэщфермерскэ хъызмэтшlaпlэхэм къащэфыгъ.

КъумпІыл Мурат Іоныгъо уахътэм фытегъэпсыхьагъэу пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр къышыгъэх. Ахэр техникэм, гъэстыныпхъэ-щыфэ материалхэм ягъэхьазырын, машІор щынэ-

гъончъэным, лэжьыгъэр кіззыгъэ фэмыхъоу Іущыгъэным афэгъэхыгъэх. Ом зэхъокіыныгъэу къыздихьыхэрэм яягъэ нахь макізу къэкіоным, лэжьыгъэу Іуахыжыгъэр федэ хэлъэу фермерхэм Іуагъэкіыным апае зэкіз къулыкъоу мы лъэныкъохэм афэгъэзагъэхэм зэпхыныгъэ зэдыряізну къафигъэпытагъ. Мыщ дэжьым страхованием пылъ компаниехэм ыкіи мэкъумэщ продукциер зыщафыхэрэм Іоф адэшізгъэным мэхьанэ зэриізм къыщыкіигъэтхъыгъ.

Джащ фэдэу мэкъуогъу мазэр имыкІызэ мэкъумэщ чІыгоу республикэм илъыр инвентаризацие шІыгъэнэу, ахэр ыкІи псэуалъэхэр зыехэм яспискэ гъэнэфэгъэнэу, машІор щынэгьончъэнымкІэ ищыкІэгьэ шапхъэхэр амыукъонхэм лъыплъэнхэу пшъэрылъ къафишІыгъ. ГъогурыкІоным ишапхъэхэр укъуагъэ мыхъунхэм пае лэжьыгъэр lyзыщыщт водительхэм якъыхэхын нахьыбэу анаІэ тырагъэтынэу, автомобильхэм язытет, мэкъумэщ техникэм зэкІэми зэдагъэфедэрэ гьогухэр ымыушІоинхэм, хьасэм лэжьыгъэр мэфэ нэфынэу къыхэщыгъэным, федеральнэ мэхьанэ зиІэ гьогухэм нахь макІэу атехьанхэм алъыплъэнхэуи къафигъэпытагъ.

Бжыхьэсэ лэжьыгъэр lyахыжьынышъ, къыкlэлъыкlорэ хэлъхьагъум хьасэхэр фагъэхьазырынхэу шышъхьэlум и 1-м нэс пlалъэу тичlыгулэжьхэм къагъэнэфагъ.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

ПэІудзыгъэ шІыкІэм тетэу...

Зэпахырэ узэу дунаир зэльызыкlугьэм ыпкь къикlыкlэ мыгьэ Урысыем и Мафэ фэгьэхьыгьэ lофтхьабзэхэм янахьыбэр пэlудзыгьэ шlыкlэм тетэу зэхащэн фаеу хъугьэ.

ЗэкІэмэ анахь шъхьаІэу Адыгеим щыкІуагьэр кІэлэеджэкІо анахь дэгьоу республикэм исхэм ащыщэу зыныбжь ильэс 14 хъугьэхэм паспортхэр АР-м и ЛІышъхьэ мэфэкІ шІыкІэм тетэу къызэраритыгьэхэр ары. Адыгэ республикэ филармонием ар щыкІуагъ. Нэужым

ЗыкІыныгъэм ыкІи ЗэгурыІоныгъэм яплощадь Урысые Федерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ ябыракъхэр щаІэтыгъэх.

Джащ фэдэу мы мафэм цІыфхэр нахьыбэу зыщызэхахьэрэ чІыпІэхэм быракъым техыгъэ лентэхэр волонтерхэм ащагощыгъэх, фэтэрыбэу зэхэт унэу

Мыекъуапэ дэтхэм ящагухэм концертхэр ащыкlуагъэх. Нахь кlасэу къэлэ шъхьаlэм дэсхэр хэгъэгум игимн къызэрэзэдаlорэм хэлэжьагъэх.

Проектэу «Великие песни великой России» зыфиюрэм къыдыхэлъытагъэу Мыекъуапэ иорэдыю коллективхэм «С чего начинается Родина» зыфиюрэ орэдыр къавуагъ. Ари, нэмыкву къавуагъэхэри социальнэ интернет нэквубгъохэм къащагъэлъэгъуагъэх.

Мэкъуогъум и 12-м, пчэдыжьым Урысыем ибыракъ аlыгъэу парапланхэмкlэ Адыгеим ышъхьагъ ибыбагъэх. Проектэу «Перелет 2020.«Люди.Небо.Крылья» зыфиюрэм къыдыхэлъытагъэу мотопа-

рапланхэмкІэ дэбыбаехи, километрэ 9700-у быбыгъэх. Мы Іофтхьабзэм пэщэныгъэр дызэрихьагъ Адыгеим щыщэу, Урысыем иавиацие псынкІэ и Зэхэт федерацие ивице-президентэу, дунаим тюгъогогъурэ ичемпион хъугъэу, Урыс географическэ обществэм и Адыгэ шъолъыр къутамэ хэтэу Игорь Потапкиным.

Джащ фэдэу Мыекъуапэ ирайонэу «Мэздахэкlэ» заджэхэрэм дэжь волонтерхэм Урысыем ибыракъ щагъэlэгъагъ. Іофтхьабзэу «Флаги России» зыфиlорэм къыдыхэлъытагъэуи быракъыр Адыгеим щыпсэухэрэм яшъхьаныгъупчъэхэм ыкlи балконхэм къапалъэгъагъ.

ТыфэгушІо!

Мэкъуогъум и 15-м Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэlукlэгъуищым ядепутатыгъэу Кlырмыт Мухьдинэ ыныбжь илъэс 60 зэрэхъугъэр хигъэунэфыкІыгъ.

Илъэсыбэу Парламентым ащ Іоф зыщишІагъэм хэдзакІохэм ыкІи иреспубликэ гупсэу Адыгеим яфедэ зыхэлъыр къызэриухъумэрэм депутатхэр мызэу, мытюу шыхьат фэхъугъэх. Ар законихъухьанымкІи, тилъэпкъэгъоу ІэкІыбым исхэм ащыщэу Урысыем къэзгъэзэжьы зышІоигъохэм ІэпыІэгъу ятыгъэнымкІи, культурэм ылъэныкъокІи афэгъэхьыгъэу щыт. Мухьдинэ нэбгырэ 1500-рэм къыщымыкІзу зыщызэблэкІыгъэ кіэлэціыкіу хореографическэ ансамблэу «НЭФ» зыфиюрэм илъэсыбэ хъугъэу имеценат. ІофшІэкІошхоу зэрэщытым ыкІи теубытагьэ хэльэу рихъухьагъэр пхырищын шэнэу иІэм яшІуагъэкІэ зыщылэжьэрэ лъэныкъохэми, общественнэ-политическэ Іофэу Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ащигъэцак Іэрэми гъэхъагъэ мымакІэу ащишІыгъ.

Лъытэныгъэ зыфэтшІэу Мухьдин Мэдинэ ыкъор, псауныгъэ пытэ уиІэнэу, уигъашІэ

кlыхьэ хъунэу тыгу къыддеlэу тыпфэлъаю! «Синдика» зыфиюрэ холдинговэ компаниеу Москва щыІэм иапэрэ вице-президент ІэнатІэу узыІутыми шІуагьэ къытэу уиюфшіэн щыпхырыпщынэу, уигухэльхэр лъыбгъэкІотэнхэу мафэ пэпчъ амал къыуитынэу пфэтэю!

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэтхэр

Фэдиз къыхэхъуагъ

Унагьом апэрэ ыкІи ащ къыкІэлъыкІорэ сабыеу къихъухьагъэм пае пособие анахь макІэу къатырэм мэкъуогъум и 1-м къыщыублагъэу къыхэхъуагъ, сомэ 6752-рэ зэрэхьугьэр. НахыпэкІэ ар сомэ 33*75-*рэ чапыч 77-рэ хъущтыгъ.

Пособиер къызыфакІохэрэм ащ къыхэхъоным пае лъэју тхылъ атынэу ищыкІагъэп. Мэкъуогъу мазэм пае бэдзэогъум и 1-м къыщыублагъэу и 15-м нэс къызатыщтыр.

Мы ахъщэ тыныр къалъытэ

зыхъукІэ къыдалъытэрэ уахътэм ным лэжьапкІэ имыІагъэмэ е ар лэжьэпкІэ анахь макІэм нэмысыщтыгьэмэ, ащ къыпкъырыкІыщтых, ау агъэнэфэгъэ пчъагъэм къыщыкІэщтэп.

Пособием ылъэныкъокІэ упчІэ зиІэр УФ-м социальнэ страхованиемкІэ и Фонд и Къутамэу АР-м щыІэм «илиние плъыр» къытеонхэ алъэкІыщт. Телефоныр: 8(8772)52-46-39.

> УФ-м социальнэ страхованиемкіэ и Фонд и Къутамэу АР-м щыІэр

Ветераныр, тицІыфхэр ыушъхьакІугъэх

Мэкьуогьум и 2-м блогерэу Алексей Навальнэм «Telegram» ыкІи «Twitter» зыфиюрэ социальнэ хъытыухэм нэкрубгьоу ащыриІэхэм Конституцием зэхьокІыныгьэу фашінхэрэм цінф ціэрыюхэм зэрэдырагьаштэрэм кьазащытегущы1эхэрэ видеороликыр иІэубытыпІэу ежь ишІошІ къащыриІотыкІыгъ.

Ащ къыще о къэралыгъом ынапэ тырахэу. Видеороликым ия 38-рэ нэгъэупІэпІэгъум Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ Игнат Артеменкэр къыщэлъагьо. Ащ къыхэкІзу блогерым иІоф зэхифынэу прокуратурэм фэтхагъэх, фронтым Іутыгъэ ліыжъыр ыушъхьакІугъэу алъытагъ.

Хъугъэ-шІагъэм фэгъэхьыгъэу ишІошІ къыриІотыкІыгъ Адыгэ Республикэм инароднэ тхакІоу, УФ-м и Общественнэ палатэ инахыыжъхэм я Совет ипащэу, Урысыем ІофшІэнымкІэ и Ліыхъужъэу МэщбэшІэ Исхьакъ.

«Навальнэм къыІуагъэм советскэ дзэкІолІхэр зэкІэ ыушъхьакІугъэх, — къыІуагъ тхэкІо цІэрыІом. — Илъэс 90-рэ сыныбжь ыкІи заом итарихъ дэгъоу сэшІэ. Илъэс 11 сыхъугъагъ Хэгъэгу зэошхор къызежьэм. СшынахьыжъитІу ащ имэшІо лыгъэ Іухьэгъагъэх. Ахэр заом хэлэжьагъэх ыкІи фронтым къикІыжьыгъэх. Сыныбжь емылъытыгъэу, илъэс къэс «МыкІодыжьын полкым» сыхэлажьэ, тидзэкІолІхэм лъытэныгъэ афэсэшІы. СэркІэ ар лъэпІэ дэдэу щыт. СшынахьыжъитІумэ ясурэтхэр сІыгьэу гьогум сыкъызытехьэкІэ, къыткІэхъухьэрэ ныбжык Іэхэм тарихъым уасэ зэрэфаш Іырэм сегъэгушхо.

Алексей Навальнэм къыІуагъэр емыкІу дэд. Заом илъэхъан ихэгъэгу къамыухъумэу, нэмыцхэм Іоф афэзышІагъэу, агохьажьыгъагъэхэм нэужым къарыкІожьыгъэр хэти дэгъоу

Сэ сиеплъыкіэкіэ, Навальнэм игущыіэхэр шъхьэкіошху. Советскэ дзэкіоліхэм ямызакъоу, ны пстэухэмкіи. Сянэу заор окІофэ колхозым щылэжьагьэу, икІалэхэм къатхыщт письмежлытыежк мехем.

Ар сыд фэдэ цІыфа? Тарихъыр ышІэрэба, заом нэбгырэ пчъагъэу щыфэхыгъэм щыгъуазэба?»

(Тикорр.).

Кусэ мини 8,5-рэ агощыгъ

«Волонтеры Конституции» зыфиюрэ ныбжыкіэ корпусым акциеу «Ленточка – триколор» зэхищагь.

Іофтхьабзэм пшъэрылъ шъхьа-Іэу иІэр къэралыгъом щыпсэурэ лъэпкъхэм азыфагу зыкІыныгъэ зэрилъыр къагъэлъэгъоныр ары. Урысыем и Мафэ фэгъэхьыгъэу мыщ фэдэ кусэ мини 8,5-рэ агощыгъ. Ахэр къэралыгъом ибыракъ ышъо фэдэу шІыгъэх.

Адыгеим имуниципалитетхэр

Іупэхэм, нэмыкі общественнэ жьэхэу къакіухьагъ, санитарнэ чІыпіэхэм кусэхэр ащагощыгьэх. зэкІэ акцием хэлэжьагъэх. ЦІыфхэм ящынэгъончъагъэрэ Район пэпчъ хэушъхьафыкІыгьэ япсауныгьэрэ къзухъумэгьэнхэр

чІыпІэхэр ыгъэнэфагъэх. Тучан зыщагъэгъупшагъэп. Зэпэчышапхъэхэри агъэцэкІагъэх

> ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Адыгеим щыпсэухэрэр хэлэжьэнхэ алъэкІыщт

Урысые дзэ-тарихъ обществэмрэ кинофотодокументхэм я Къэралыгьо архиврэ зэгьусэхэу къагъэлъагьо проектэу «Образ войны» зыфиІорэр.

Хэгъэгу зэошхом ТекІоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 75-рэ зэрэхъугъэм ар фэгъэхьыгъ ыкІи тидзэкІолІхэм лІыхъужъныгъэу зэрахьагъэр къыреІотыкІы.

Фронтым Іутыгьэ зэльашІэрэ сурэттеххэм, нэмыкІхэм яІофшІагъэхэр проектым къыщыгъэлъэгъуагъэх. Непэрэ мафэм ехъулІзу ащ иэлектроннэ базэ сурэт мини 2-м ехъу рагъэхьагъ

Материалхэм нэlуасэ зафэшъушlын ыкlи lофтхьабзэм шъухэлэжьэн шъулъэкІыщт сайтэу «образывойны.рф» зыфиІорэм шъузихьэкІэ.

(Тикорр.).

УсакІоу ЛІыхэсэ Мухьдин къызыхъугъэр илъэс 65-рэ хъугъэ

Псэм ифабэ

Адыгэ литературэр льэпкьым иlэ зыхьугьэр бэшlагьэп, джыри ильэси 100 хьугьэп. Ау ащ емыльытыгьэу, адыгэ жэрыlо творчествэм икуугьэ-льэшыгьэ ыпкь кьикlэу, мы льэныкьомкlэ охътэ кlэкlым кьы-кloцl гу зыльыозгьэтэрэ льэбэкьу зафэхэр тилитературэ ышlыгьэх.

Ублэгъу-егъэжьапІэм щытыгъэхэ тхакІохэу Хьаткъо Ахьмэд, КІэрэщэ Тембот, Цэй Ибрахьим емызэщыжьхэу Іофышхо зэшІуахыгъ: поэзием, прозэм, драматургием гъогу зафэ афыхахыгъ. А гъогур игъорыгъоу нэмыкІхэм лъагъэкІотагъ, хэти акъыл-амалэу къолъымкІэ дахэу литературэм хахъо фишІыгъ.

Я 70 — 90-рэ илъэсхэми кloчlaкlэхэр ащ къыхэхьагъэх, шъхьадж шloигъор ыгъэунэфэу, игупшысэ кlиугъуаеу, хэти итворческэ напэкlэ литературэм хэуцуагъ. Лlыхэсэ Мухьдин мы сатырым, мы уахътэм къыщынэфагъэхэм ащыщ.

ЛІыхэсэ Мухьдин Теуцожь районым ит къуаджэу Хьалъэкъуае мэкъуогъум и 14-м 1955-рэ илъэсым къыщыхъугъ. Лэжьэкю унэгъо бын дахэ щапкугъ.

ПчыхьалІыкъое гурыт еджапІэр къызеухым, Краснодар дэт трестэу «Спецстрой» зыфиІорэм и ССМУ-52-м щылэжьагъ. 1978-рэ илъэсым Адыгэ къэралыгьо кІэлэегьэджэ институтым филологиемкІэ ифакультет очнэу дэгъу дэдэкІэ къыухыгъ. 1978 — 1998-рэ илъэсхэм ПчыхьалІыкъое гурыт еджапІэм икІэлэегъаджэу, внекласснэ ыкІи внешкольнэ ІофшІэнымкІэ еджапІэм изэхэщэкІуагь. «РСФСР-м лъэпкъ гъэсэныгъэмкІэ иотличник» зыфиlорэ цlэр къыфагъэшъошагъ. Всесоюзнэ премиеу Ленинскэ комсомолым ыцІэкІэ щытым илауреат. 1998-м щегъэжьагъэу 2003-рэ илъэсым нэс Адыгэкъалэ иэстраднэ театрэ ихудожественнэ Іэшъхьэтетыгъ.

Ліыхасэм ытхыхэрэр 1975-рэ илъэсым щегъэжьагъэу хиутыхэ хъугъэ. Мухьдин иапэрэ поэтическэ сборникэу «Гугъэм илъагъу» зыфиюрэр 1981-рэм Адыгэ хэку тхылъ тедзапіэм къыщыдэкіыгъ. Ащ къыкіэлъыкіуа-

гъэх «Дэе мэз», «Жъогъо Іапчъ», «Шіулъэгъур щэіэфэ», «Гум илъэгапі», «Усэхэмрэ орэдхэмрэ» — усэхэр, орэдхэр бэу дэтыхэу, адыгабзэкіэ «Ліэшіэгъумэ ашъохэр» (2005), усэ сборникэу «На сквозняке веков» (2010) урысыбзэкіэ къыдэкіыгъэх.

Мухьдинэ иусэхэм ежь орэдышъо дахэхэр къызфигъотыгъэхэри, композиторхэм орэдышъом ралъхьагъэхэри ахэтых.

М. Ліыхасэм ипьесэхэу «Гумэхагъ», «Нэфын» зыфиlохэрэр Адыгэ къэралыгъо драмтеатрэм щагъэуцугъэх.

ЛІыхэсэ Мухьдинэ (Къуныжъ Мыхьамэт игъусэу) «Адыгэ литературэр. Я 7-рэ классым пай» зыфиТорэр 1989-рэ илъэсым къыдигъэкТыгъ.

ТхэкІо ныбжьыкІэхэм яя VIIIрэ Всесоюзнэ зэІукІэу Москва щызэхащэгъагъэм Мухьдинэ хэлэжьагъ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие литературэмкіэ илауреат, АР-м искусствэхэмкіэ изаслуженнэ Іофышіэшху. Урысые Федерацием итхакіохэм я Союз 1995-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу хэт. Итхылъэу «Избранное» зыфиіорэр 2016-м, 2019-м «Псэм ылъапсэхэр» зыфиіорэ усэ сборникыр къыдэкіыгъэх. Хьалэлэу, зафэу итворческэ гупшысэ мэлажьэ.

Иусэ тамэ зиІэтыгъ

ЛІыхэсэ Мухьдинэ илъэс 40-м ехъугъэу матхэ, мэусэ. Гукіэ ышыпырэр псэкіэ ыфапэзэ, игупшысэ самэхэр усэ зэкіэхъухьэпагъэхэу тигулъытэ ыкіи тиакъыл-зэхашіэ къызхагъэшхьожьэу, тапашъхьэ къырелъхьэх

Усэрэр непэ бэ, ау усакоу узгъэдэюн, узлъызыщэн, угу къынэсын зыфызэшюквирэр, гуки псэки зышъхьамысыжьэу, такъикъ нэдэплъыпи, нэмык тхъагъуи пымылъэу, усэр зылэжьырэр ары. Мухьдинэ иусэхэр ежь илэгъух, ыпсэ щыщых. Игупшысэк пъэшэу нэмык тхакюхэм ашъхьащэщы, гущылэм фэралэнас, поэзием бэшагъэу бысымышну фэхъугъ, ащ ухэтми уигъэразэу шъошэ зэ

гъи, купкІ ушъагъи фешіы. Ліыхасэм итхылъыкізу «Псэм ылъапсэхэр» (2019) зыфиюрэр усакізхэр, поэмэхэр, кізлэціыкіухэм апае усэхэр бэу къыздэхьагъэх. Хабзэ зэрэхъугъзу, Мухьдинэ джыри ипоэзие ытамэ нахь зэкіищыгъ, иусэ сатырхэр гупшысэ закізх, зафэх, фабэх, шъыпкъэм уфащэ, гум нэсых, зыкъыуагъэгъоты. Арыба усэкіо шъыпкъэм имурад лъагэри!

Псэм ылъапсэхэр зэфэдэкіэ чіыгум, огум, дунаим,

Искусствэр — тибайныгъ

Театрэр ищыІэныгьагь,

Адыгеим, ткъош республикэхэу Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым ямызакъоу, Темыр Кавказым ыкІи Урысыем ичІыпІабэм анахь ащызэльашІэрэ драматическэ артистыгъ Мурэтэ Чэпай.

Ар сценэм къыфэхъугъагъ, шэнышю-цыфышіугь, къэгущыіэми, орэд къе оми, ролыр къешыми, ышіэрэм ыпсэ зэрэхэлъыр къапшіэу, Іупкіэу, бзашІоу, шІыкІашІоу, Іуш зэкІэупкlагъэу искусствэр, театрэр зикІэсэ цІыфыбэм агу къинагъ. Чэпае теплъэ-гъэпсыкІэ дахэ иlагь: пкъышlоу, шъхьац lужъу дэжьыягьэм натІэр къызэІуихэу, нэпцэ ІужъуитІум ачІэгъ нэ къэрэ-нэгъуитТур сыдигъуи щыплъырхэу, гушхо зэкІэубытагьэу. Ильэпкъ гузэхашІэ гъунэнчъагъ. Къыфэхъугъагъ сэнэхьат ялыеу артистыным, икІэсагъ цІыфхэм агу ыщэфэу, щыІэныгъэм итхъагъо кІигъэгушІунхэр, исэнэхьаткІэ къикІызэ, ахэм агухэм афэкІоныр, къызлъищэнхэр, гъашІэм ыуасэ икъоу зэхаригъэшІыкІыныр, культурэм иамалхэмкІэ лъэпкъыр шІум къыфиІэтыныр.

Мэкъуогъум и 12-м 1939-рэ илъэсым Кощхьэблэ районым ит къуаджэу Блащэпсынэ Мурэтэ Чэпай Исмахьилэ ыкъор къыщыхъугъ. Икъуаджэ, ащ дэсхэр къызэриутынхи, зыпишІынхи щыІагьэп: кІэлэцІыкІугьо лъэпцІэгъу лъэхъаныр зыщигъэкІогъэ яунэ, яурам, нахьыжъ Іушхэу а уахътэм щыхэгъырэигъэхэ цІыфышІухэр, ныр, тэмашъхьэ шъузэбэ купыр ныбжьырэу ыгу хэжъэгъогъагъэх. Колхозым ихьамэ телъ лэжьыгъэм иугъоижьыгъо лъэхъан шІулъэгъу-шъыпкъагъэм ыузэнкІыхэу, къиным зыкъырамыгъэуфэу, зятэхэр заом хэкІодагъэхэр ныхэм зэрапіу-

УсакІоу ЛІыхэсэ Мухьдин къызыхъугъэр илъэс 65-рэ хъугъэ

хьалэлэу егощы

ціыфым ыкіи ащ игъашіэ — щыіэкіэ-псэукіэм, зэхэтыкіэ-зэфыщытыкіэхэм, гукіэгъум, гъэпсыкіэ-шіыкіэхэм, лъэпкъым ышъхьэ іоф, итарихъ куу зэрахэгощагъэр иусэ блэр чъэпхъыгъэхэмкіэ усакіом тегъашіэ.

Тыгъэр чым къынэмысызэ, Сыбгъэгу, сыгу къыщэущы. Етlанэ чlыгум къытхехьэ, Ишъэфи инафи

къыпхелъхьэ. Инурэ сэ сиорэды Хэлъы гущы!эхэр ештэх. Зы тэмэ псынкюм еютхэшь, Зэгьусэхэу огум есыхьэх. Ау псэм ыльапсэхэр, сэшю, Чыгум изакьоп зыхэльыр. Сильэпкь игьашю, ихабзэ, Игущыю льапсэ ыдзыгь, —

къыщеlо усэу «Псэм ылъапсэхэр» зыфиlорэм.

Нэмыкі усэу «Гъашіэр» зыфиlорэм ушъый макъэр хьалэлэу, зафэу щэlорышіэ:

Гъашіэр тымыухызэ, Гур тэухы... Адэ зэхэтшіыкіымэ

сыд фэіуагь, Мы дунаим ижьыбгьи иуаий Гу ціыкіу закъом, шьошіэ, тегьэуагь.

Гъашіэр тымыухызэ, Гур тэухы — Джары, сшіошіы, уахътэм итамыгъэр.

Мухьдинэ исатырхэм уяджэ зыхъукіэ, ахэр ау сыдми къэlогъэ къодыеу щымытхэу, куоу дунаир изышіыкіырэ усакіом ижьыкъэщэ гуапэхэу зэрэщытхэр зэхэошіэ, ипсалъэ хэлъгукіэгъу-фэбагъэм узэлъеубыты.

«Адыгэ Хэгъэгу» зыцІэ усэри пшъхьап:

«УцІыф лъэпкъэу Хэгъэгу уиІэныр сшІонасыпыгъ» elo тхакІом, хъурэ-шІэрэ пстэумэ гукІэ зэрахэтыр, а зэкІэм агъэгумэкІэу ыкІи зэрафэплъыры-

рэр зэхэошіэ, етіанэ усэм ыкіэ-кіэ къыщеіо:

... Непэ уахътэм къытипэсыгъэм ФэтшІышъумэ уасэ, Щаусын адыгабзэкІэ Джыри мы чІылъэм усэ, Адыгэ хабзэм,

адыгэ шъуашэм Къыгъэгъунэн лъэпкъым ыпсэ

Ущыlэным щэlэгъэшхуи, акъыли, гумэкl-гулъыти, loфшlэгъэ дэгъуи зэрищыкlагъэр, ушъхьагъунчъэу, сыдигъуи уапэкlэ улъыкlотэным утеушхуагъэу упсэуныр кleгъэтхъы.

Ліыхэсэ Мухьдинэ ипоэзие тэмэ лъагэкіэ илъэпкъ хьалэпэу фэлажьэ. «Дахэу пфэсіуагъэр» зыфиіорэм къыщеіо:

Сшіуабэп, сильэпкь, Дахэу пфэсіуагьэр Сшіомакіэ нахь. Зышіотхьагьэпціэу Зы купи хахьэ О уигунахь. Уитхьамыкіагьо Кіэкіыгьэ яжьэр Агьэутысэ, Тымыльэгьушьуми, Джащ пай мэузы Псэми ыльапсэ.

Нэмыкі усэу («Бзэр ыгъэдахэу») шэн-хабзэр шіокъабылэу щегъэунэфы: Къеблэгъэ гущыюм Гъомылэм ыкіуачіэ хэлъ. Хэлъ гуфэбагъэр, Іанэм хьакіэр рещаліэ. Лъэпкъым игъашіэ, Ихабзэ хэлъ игухэлъ, Хэлъ лъэпкъым ылъ. Зэхихмэ а гущыюр, Ціыфым щэгъупшэ псыфаліэр.

УсакІом игущыІэ лъэшкІэ кІэгъэкъон пытэ зыкъытфешІы, фэлъэкІыщтымкІэ, тиухъумэу,

къыддеІэ:

АхъщэкІи мылъкукІи Умыщэфыщтыр гуфэбэныгъ!

Гупси ныбджэгъуи Ящык!эгъэщтыр гуфэбэныгъ! Лъфыгъи шъхьэгъуси Къямылыжьыщтыр гуфэбэныгъ!

Дунаим утетмэ УзыІыгъыщтыр гуфэбэныгъ!

усэу «Гуфэбэныгь».

УсакІом илъапІ псэ зыпыт тхьэкъэгъэшІыгъэ пстэур, непи нычэпи имыІзу мыпшъыжьэу мэусэ, гушъхьэгъомылэр къытфегъэшъуашэ:

Мы дунаир Гъатхэр гъызэ, Чым къытехьэ — Нэпсым уцыр къыгъэкlыгъ. Кlэшъуикlэу Жьыбгъэр къепщи, Пщэсы нэфыр къэущыгъ. Гугъэ нэфи, Пщэс фыжьи Мы дунаир агъэлъагэ. Тыгъэ бзыий, Осэпсыци Чlылъэ нэгур агъэдахэ. Гсэм къекlyхьэ.

усэу «Мы дунаир шІу сэлъэгъу».

Усэ хъырахъишъэ дах, гур егъэшlу, лъэр егъэпытэ, гугъэ тамэу къыбгоуцох Мухьдинэ исатыр шъуашlохэр, ар сыда зымыуасэр?

Тхылъым уеджэ къодыерэр армырэу, акъыл-гъомылэкіэ ушъэгъэ усэ зэкіэлъыкіохэм уагъэшхэкіы, уибзи, уихабзи уафэзэщыгъэу узэрагъэплъэкіыжьы, усакіоу Ліыхасэм пэблагъэ ухъугъэу «тхьауегъэпсэу!» еою, усэр фэіэпэіасэу емызэщыжьэу зэрилэжьрэмкіэ.

Сыгу къыздеlэу, усэр тхьэтын пъапlэу зыхэлъэу къэхъу-гъэу ыкlи ар зымыгъэхьаулыеу цlыфхэм псы къэргъо гъоткlо lэшloy аlузгъэкlэжьырэ Лыхэсэ Мухьдинэ псауныгъэ пытэкlэ, гъэшlэ насыпышхокlэ сыфэлъаlo!

Искусствэр — тибайныгъ

ІэпэІэсагъ

гьэхэр, зэралэжьыгьэхэр лыхужъныгьэ шъыпкъэкіэ ахэм афильэгъущтыгь Чэпае. Демыгьэштэни плъэкіыщтыгьэп, зэо лъэхъанми, ащ ыужыми адыгэ бзылъфыгьэхэм колхоз іофшіэнышхори, унэгьо хъызмэт зехьанри, сабыйхэр піугьэнхэри — ашъхьэ хахыжьыныр афызэшіокіыгь. Шъхьэгъусэр, ашхэр, іахьылхэр, хъулъфыгьэ тхьапша адыгэ лъэпкъ ліыхъужъ гушхоу,

а уахътэм Іэпихыгъэр, ныбжьи къэзымгъэзэжьыгъэр? ЧІэнэгъэшхоу адыгэхэм заохэм рагъэшІыгъэм гу лъитэу Мурэтэ Чэпае гупшысэныр пасэу къыздиштэгъагъ.

ГущыІэжъым «цу хъущтыр шкіэзэ къашіэ» elo. Ар шъыпкъэ. Мурэтэ Чэпае хэлъ нэжгъурыгъэ гулъытэр пасэу къэнэфагъ, ІупкІэу, зэ зэхихырэр псынкІэу ыгу риубытэу. хьыжъхэм акіэдэіукіэу, акіырыплъэу къэтэджыгъ. Гурыт еджапІэр къызеухым, чІыпІэ колхозым зы илъэс Іоф щишІагъ. КІалэм цІыф зэрэхэкІыщтым гу лъытэгъоягъэп. ИгъэпсыкІэшІыкІэкІэ, инэутхэгъэ-чаныгъэкІэ, игулъытэкІэ артист къызэрэхэкІыщтым икъоджэгъухэм джэнджэш гори фыря агъэп: кІэлэцІыкІузэ орэд къыІоныр, цІыфхэм закъыпишІыжьыныр ишэныгъэх, художественнэ самодеятельнэ коллективым июфшІэн игуапэу хэлажьэщтыгъ. Сэнаущыгъэу хэлъым ар Москва театральнэ искусствэм иинститутэу Луначарскэм ыцІэкІэ щытым рищэлІагь, ар диплом плъыжькІэ къыухыгъ ыкІи 1962рэ илъэсым Адыгэ хэкум къыгъэзэжьыгъ. Адыгэ драмтеатрэм Іоф щишІэу ригъэжьагъ. Ежь сценариехэр, пьесэ цІыкІухэр етхых. Адыгэ фольклорым, лъэпкъ акъылым нахь пэблагъэ зишІымэ шІоигьоу хэку лъэпкъ творчествэм и Унэ методистэу Іухьэгьагь, ау сценэр имыІэу щыІэн зэримылъэкІыщтыр къыгурэІо, 1965-рэ илъэсым драмтеатрэм егъэзэжьы. 1968 -1969-рэ илъэсхэм хэку гъэзетэу «Социалстическа Алыгеим» Iodi щишІагъ. Адыгэ къэралыгъо кІэлэегъэджэ институтыр Іоф ышІэзэ къыухыжьыгь. Журналистхэми, ахэм яюфшіакіи, тхэными, цІыф шэн зэфэшъхьафхэми афэнэІуасэ мэхъу, а зэкІэ ышъхьэкІэ къышъхьапэжьыгъ, артист сэнэхьатыр къыгъэшъыпкъэнымкІэ ыкІи итхэн-гупшысэн лъигъэкІотэнымкІэ, адыгэ литературэм хэуцонымкІэ. Пьесэхэр етхых, ахэр хэкум ит къуаджэхэм, нэмык! чІыпІэхэм къащагъэлъагъох. Адыгэ радиом ихудожественнэ-литературнэ отдел зэпхыныгъэ дэгъу дыриІэу, искусствэм щыцІэрыІохэм, Адыгеим ицІыф пэрытхэм яхьылІэгьэ зарисовкэхэр, очеркхэр егъэхьазырых ыкІи къатых, аузэ тхэкІэ-шІыкІэри дэгъоу къыІэкІэхьагъ.

Мурэтэ Чэпай Адыгэ къэралыгьо драмтеатрэм исценэ ыкІи нэмыкІ театрабэм адыгэ лъэпкъ драматургием имызакъоу, урыс-классикхэм ятхыгъэхэм ыкІи ІэкІыб къэрал тхакІохэм япроизведениехэмкІэ роль зэфэшъхьафыбэр еплъыхэрэр ыгъэрэзапэхэу къащишІыгъ. Сценэр ежь щыщ шъыпкъэ хъугъагъэ, театрэр ищыІэныгъагъ. Чэпае театрэ искусствэм хэшІыкІышхо зэрэфыриІэр, шІэныгъэ дэгъухэр ыкІи къулайныгъэшхо зэрэкъолъыр мафэ къэс Іофшіэнкіэ къыушыхьатыгь, итворческэ ІофшІагъи къэралыгъом осэшІу къыфишІыгъ: Адыгеим инароднэ артист, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм, Урысыем язаслуженнэ артист. Адыгеим культурэмкІэ иминистрэ игуадзэуи Іоф ышІагъ, ау театрэр зыкІи ІэкІыб ышІыгьэп, зыфэгъэзагъэр сыдигъуи дэгъоу ыгъэцэкІэныр къыдэхъущтыгъ.

Артист ціэрыіом ежь ытхыгьэ драмэхэу «Батыр», «Шъузабэхэр», «Ным игумэкі», «Шіульэгъур мэшіошху», «Іэнатіэм игьэрхэр», «Ер къызэрыкіырэр кіэнкіэ зан» зыфиіохэрэр театрэмэ ащагьэуцугьэх. Мурэтэ Чэпае идрамэхэр зэхэугьоя-

гъэхэу зыдэт тхылъыр 1994-рэ илъэсым «Шъузабэхэр» ыІоу, «Іэнатіэм игъэрхэр (2004), ящэнэрэ тхылъэу драматургическэ произведениехэр къыздэхьагъэу «ЦІыфыгъэм ыкІуачІ» (2009) зыфиІорэр къыдигъэкІыгъэх.

1996-рэ илъэсым Ч. Муратэр Урысыем итхакІохэм я Союз къутамэу Адыгеим щыІэм аштагъ.

Чэпай лІэшІэгъуныкъо къабзэм адыгэ сценэм тетыгъ, театрэр ищыІэныгъэ иныгъ, артист ІэпэІэсагъ. ЗыщымыІэжьыр илъэси 7 хъугъэ, ау шІоу ылэжьыгъэр цІыфхэм ащыгъупшэрэп, иорэд мэкъэ гоlу, ироль зэфэшъхьафхэр нэм зэрэкІэтых, итхыгъэхэми адыгэ щыІэкІэ-псэукІэр икъукІэ нэм къыкІагъэуцо. Арышъ, Мурэтэ Чэпае ишІушІэгъэ дахэкІэ сыдигъуи лъэпкъым дыщыІэщт. Артист цІэрыІуагь, цІыф дэхагъ, мэкъуогъум къэхъугъ, итворчестви гъэмэфэ шъоф къэгъэгъэ пкІырапкІынэу зиштагъ.

> Я 4 — 5-рэ нэкіубгьохэр зыгьэхьазырыгьэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

АльэкІыщтыр афашІагь

Мэфэкіым зыфэзгъэхьазырыгъэхэм, яшъыпкъэу хэлэжьагъэхэм ащыщых Геленджик щыпсэурэ адыгэхэри. Заом хэлэжьагъэхэм якъэхэр агъэкъэбзэнхэу ыкіи агъэкіэжьынхэу къэлэ администрациер ціыфхэм къызяджэм, апэу зишіуагъэ къэзыгъэкіуагъэхэм ахэр ащыщых.

Хэгъэгу зэошхом хэтыгъэ дзэкlолlэу, подполковникэу М. Ф. Базарнэм исаугъэт агъэкlэжьынэу къыхахыгъагъ. Къэм лъыплъэн lахьылхэр щыlэжьхэп. Волонтерхэр фэсакъыхэми, сыным изытет

Мыгьэ Текlоныгьэшхор къызыдахыгьэр ильэс 75-рэ зэрэхьугьэр зэрифэшьуашэу хэдгьэунэфыкlынэу хьугьэп, ау фашизмэр зыгьэкlодыгьэ дзэкlолlхэм ягугьу тшlыгьэ, лlыгьэшхоу зэрахьагьэр дгъэльэпlагьэ. Шlэжьыр кlодырэп, ар узи, бзаджи, сыдырэ вируси анахь лъэш.

дэи хъугъагъэ, Іофшіэн куухэр ешіыліэгъэнхэ фэягъэ.

Хасэм ипащэу Пщыбэкъо Адам кlалэхэр игъусэхэу саугъэтыр дэгъоу зэтырагъэпсыхьажьыгъ. Чъыг лъэпсэжъхэм аукъончыгъэ сыныр къаlэти, машэр мыжъо-пшэхъо зэхэлъкlэ рагъэчъыкlыгъ. Къэм ыбгъухэр мыжъобгъухэмкlэ апкlагъ, къызэрэшlыхьэгъэ гъучl хъагъэр краскэкlэ агъэлагъ.

Урысые обществэу тарихъым ыкІи культурэм ясаугъэтхэр къэзыухъумэхэрэм икъутамэу къалэм иІэм ипащэу Т. Егоровам обществэу «Адыгэ Хасэр» ІэпыІэгъу къазэрафэхъугъэр игуапэу хигъэунэфыкІыгъ. Фронтовикхэм якъэхэр чІыгум зэрэхэмыкІодэжьыщтхэм тапэкІи фэсакъыщтых. Геленджики, нэмык чІыпІэхэми ащыщыгьэхэу заом хэкІодагьэхэм ацІэхэр зытетхэгьэхэ комплекс ин къалэм икъэхэлъэжъ дэт. Ащ зэреджэхэрэр «Братская могила». Ар цІыфкІуапІ, шІэжь дэпкъым нэбгырэ 803-мэ ацІэхэр тетхагъэх. Саугъэтыр къабзэу аlыгъ. Заор къызщежьэгьэгьэ ыкІи зыщаухыгьэ мафэхэр къызысхэкІэ, патриотизмэм

фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэхэр щызэхащэх.

Зылъэкъуаціэ дышъэпсыкіэ атхыгъэхэм адыгэ дзэкіоліхэм аціэхэри ахэтых. Адам къызэриіорэмкіэ, ахэр нэбгыри 7 мэхъух. Заом ыпэкіэ зыщыпсэугъэхэр гъэнэфагъэу ашіэрэп. Ахэр зыщыкіодыгъэхэр ыкіи яхьадэхэр зыщагъэтіылъыжьыгъэхэр яіахьылхэм джыри амышіэнхи ылъэкіыщт.

Заом хэкІодагъэхэу Геленджик щагъэтІылъыжьыгъэ адыгэ дзэкІолІхэм ащыщых Цэй Хьис ТІал ыкъор, Нэпсэу Хьамедэ А., Нэфышъ Музар Хьаджбэчыр ыкъор, Тыгъужъ Ахьмэд Ахъмэт ыкъор, БжьэшІо...

Текіоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 75-рэ зыщыхъугъэ мафэм ипчэдыжь джыри кізу зы саугъэтышхо къалэм къыщызэіуахыгъ. Нэмыкі пстэумэ ар зэратекіырэр заом иветеран мини 2-м ехъурэмэ ясурэтхэр зэрэтетхэр ары. Саугъэтым «Шіэжьым идэпкъкіэ» еджагъэх. Дзэкіоліхэм яунагъохэм арылъыгъэ сурэтхэр джы дэпкъым кізрыхьэхэрэм алъэгъущтых, ахэм ліыгъэу зэрахьагъэр ціыфхэм ащагъэгъупшэщтэп.

Бэмышlәу зәхащәгъэ «Адыгә Хасэм» хәтхәр къалэмкlә мәхьанә зиlә lофтхьабзәхәм зәрахәлажьәхәрәр тигуапә. Лъэпкъ зәфэшъхьафхәм зәхащәгъэ организациехәм афэдәу адыгә чlыгужъым тет къаләм адыгәу дәсхәр зыхәт Хасәри зы пкъэоу къахәуцуагъ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

«Конституцием иволонтерхэр» Адыгеим щызэхащэ

Урысые Федерацием и Конституцие зэхьокlыныгьэу фашlыщтхэм амакьэ зыщатыщт мафэу бэдзэогьум и 1-м ипэгьокlэу зэхэщэн loф-шlэнышхо республикэм щырагьэкloкlы.

ШІоигъоныгъэ зиІэхэр гупчэ хэдзэкІо ыкІи чІыпІэ комиссиехэм ІэпыІэгъу афэхъунхэ алъэкІыщт. Ащ пае «Консти-

туцием иволонтерхэр» зыфиlopэ купыр зэхащэ. Мыр епхыгъэщт гупчэу «Адыгеим иволонтерхэр» зыфиlopэм. Ащ ипащэу Ованес Шекерьянц къызэрэхигъэщыгъэмкlэ, нэбгырэ 2800-рэ атхыгъах. Охътэ кlэкlым къыкlоцl добровольцэ 800-мэ онлайн-егъэджэн арагъэкІущт.

Къэбархэр зытетхэгъэщтхэ пкъэухэм ахэр аlутхэу цlыфхэм амакъэ зэратыщт шlыкlэхэм афэгъэхьыгъэ зэхэф зэдэгущы- пальнэ образованиехэм ащ фэдэ мэкъэгъэlу пкъэухэр ащагъэуцущтых. Мыекъуапэ ащ епхыгъэ lофшlэныр щырагъэжьэгъах, пстэумкlи 5 щагъэуцущт, Тэхъутэмыкъое районым

— 3, адрэ районхэм — тlурытlу. Джащ фэдэу волонтерхэм бэдзэогъум и 1-м щыlэныгъэм

бэдзэогъум и 1-м щыlэныгъэм ылъэныкъо зэфэшъхьафхэмкlэ Конституцием гъэтэрэзыжьынэу фашlыгъэхэм якъэбархэр цlыфхэм къафаlотэщтых. Волонтерхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным анаlэ тырагъэтыщт. Ащ имызакъоу, волонтерхэр зыхэлэжьэрэ шlушlэ lофтхьабзэхэм язэхэщэн джыри лъагъэкlотэщт.

ЮШЪЫНЭ Сусан.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхьокlыныгьэхэр афэшlыгьэнхэм ехьылlагь» зыфиlорэм ия 3-рэ статья зэхьокlыныгьэ фэшlыгьэным фэгьэхьыгь

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2020-рэ илъэсым жъоныгъуакіэм и 27-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхъокіыныгъэхэр афэшіыгъэнхэм ехьыліагъ» зыфиіорэм ия 3-рэ статья зэхъокіыныгъэ фэшіыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2020-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 27-м аштагъэу № 341-р зытетэу «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхъокlыныгъэхэр афэшlыгъэнхэм ехьылlагъ»

зыфиlорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2020, № 4) ия 3-рэ статья зэхъокlыныгъэ фэшlыгъэнэу, мыщ тетэу ар икlэрыкlэу къэтыжьыгъэнэу:

«1. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кlyaчlэ иlэ мэхъу, правэм ылъэныкъо-кlэ зэфыщытыкlэхэу 2020-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу азыфагу илъ хъугъэхэм алъэlэсы, 2020-

рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс кlyaчlэ иlэщт. Ау мы Законым иа 1-рэ статья иположениехэу унэе предпринимательхэм яхьылlагъэхэм ар афэгъэхьыгъэп.

2. Предпринимательхэм афэгъэхьыгъэу мы Законым иа 1-рэ статья иположениехэр загъэфедэхэрэр 2019-рэ илъэсымкІэ транспорт хабзэlахьыр къалъытэ ыкІи аты зыхъукІэ ары.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кlyaчlэ иlэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кlyaчlэ иlэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 2, 2020-рэ илъэс № 344

Дунэе фестиваль-зэнэкъокъу

«Адыгеим ижьогьожьыехэр»

Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэ игуадзэу ШъэуапцІэкьо Аминэт Дунэе фестиваль-зэнэкьокьоу «Адыгеим ижьогьожыехэр» зэрэзэхащэщтым кытегущы энэу тельэІугь.

- KIэлэцІыкІухэмрэ ныбжьыкІэхэмрэ художественнэ творчествэмкІэ я Дунэе фестиваль-зэнэкъокъоу «Адыгеим ижъогъожъыехэр» 1997-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу зэхэтэщэ, — къејуатэ Урысыем, Адыгеим, Ингушетием культурэмкІэ язаслуженнэ ІофышІэу ШъэуапцІэкъо Аминэт. — Адыгеир илъэси 100 зэрэхъурэм, шІэжьымрэ дзэ щытхъумрэ я Илъэс фестиваль-зэнэкъокъур афэгъэхьыгъ.
- *Культурэм хэхъоны*гъэ ышІыным ехьылІэгъэ фестивалыр мэкъуогъум и 27 — 29-м зэрэкІощт шІыкІэм гъэзетеджэхэр къыкІэуп-
- Дунэе фестивалым мэхьэнэ ин иІэу тэлъытэ, ау зэнэкъокъум хэлэжьэщтхэр зэпэчыжьэщтых. ЦІыфхэм япсауныгъэ икъэухъумэн Іофыгъо шъхьа1эу зэрэщытым тыкъыпкъырыкій, зыкіыныгъэ тхэлъэу джащ фэдэ унашъо тштагъэ.
- Заочнэ шІыкІэм тетэу фестивалыр зэрэкІощтыр къытфэІуатэба.
- ПэшІорыгъэшъэу тырахыгъэхэ видео къэгъэлъэгьонхэр къытфагъэхьыщтых. Ахэр Урысыем, Адыгеим яшъолъырхэм, ІэкІыб къэралыгъохэм фестивалыр зэращыкІуагъэм, апэрэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэхэм афэгъэхьыгъэщтых.

ЕгъэжьапІэ щызышІыгъэхэр

- Сэнаущыгъэ зыхэлъ кІэлэцІыкІу пчъагъэхэм фестивалым зыкъыщызэІуахыгъ.
- Культурэм, искусствэм нахь апэблагъэ хъунхэмкІэ, щыІэныгъэм сэнэхьат къыщыхахынымкІэ «Адыгеим ижъогъожъыехэм» лъапсэ щызышІыгъэхэм тагъэгушІо, зэпхыныгъэу адытиІэр чІэтынэрэп.
 - *Хэта ахэр?*
- Зэкъош республикэхэм, ІэкІыб къэралхэм ащашІэх Апэнэс Астемир, Дзыбэ Мыхьамэт, Быщтэкъо Азэмат, Мыгу Айдэмыр. Кристина Мелян, Артем Мокровым, Наталья Бражни-

ковам, Дзыбэ Фатимэ, Даутэ Сусанэ, Роман Гречушниковым, Къэлэкъутэкъо Инвер, Ацумыжъ Саидэ, нэмыкІхэм къясіоліэнэу щыіэр макіэп.

- *Ансамблэхэм, хорхэм* ахэтхэм, театрэхэм яартистхэм...

Ахэри сщыгъупшагъэхэп. Пшызэ къэралыгьо къэзэкъ хорым иорэдыІоу Ольга Коняхинар, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыІо-къэшъокІо ансамблэу «Ислъамыем» ипщынэо цІэрыІоу Мышъэ Андзаур, ащ ышыпхъу орэдыюу Азидэ, «Ислъамыем» иорэды-Іоу ЛъэпцІэрышэ Щамилэ, республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хьанэхъум ыцІэ зыхьырэм иартисткэ цІэрыІоу Ирина Кириченкэр, Адыгеим и Лъэпкъ театрэу И. Цэим ыцІэ зыхьырэм иартисткэхэу Ордэн Фатимэ, Джымэ Заремэ, фэшъхьафхэм якІэлэцІыкІугъом искусствэм къыщыхахыгъэ лъагъор щыІэныгъэм щылъагъэкІуатэ.

Хэлэжьэщтхэр

- *Дунэе фестиваль*зэнэкъокъум хэлэжьэщтхэр къытапІо тшІоигъу.
- Культурэм иунэхэм, клубхэм, кІэлэцІыкІухэм языгъэсэпІэ гупчэхэм. Урысыем итворческэ купхэм ыкІи ІэкІыб къэралхэм яліыкіохэм зэнэкъокъум яіэпэ-Іэсэныгъэ къыщагъэлъэгъощт.
- *Аныбжыхэм ялъыты*гьэү ахэр гощыгьэхэба?
- Ары. Илъэси 6-м къыщыублагъэу 22-рэ зыныбжьхэр купищэу гощыгъэх: илъэси 6 — 9, 10 — 15, 16 — 22-рэ.

Зэнэкъокъум игъэпсыкІ

- КъэшъуакІохэм, орэдыІохэм, нэмыкІхэм язэнэкъокъухэр зэрэкІощтхэр тшІэрэп.
- Зэнэкъокъум хэлэжьэрэ куп ыкІи орэдыІо пэпчъ зы къашъо къышІыщтыр, зы орэд къыІощтыр. ЗэкІэми такъикъи 4 зырыз аратырэр. Лъэпкъ, эстрадэ орэдхэр къэзыющтхэр, музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмкІэ орэдышъохэр къезыгъэющтхэр,

нэмыкІхэри фестивалым чанэу хэлэжьэщтхэу тэгугьэ.

Орэдэу къаІоштхэм якъыхэхын уиеплъыкІэхэр къяІуалІэба.

- Лъэпкъ шІэжьым, эстрадэм, фэшъхьафхэм афэгъэхьыгъэхэр тшІогъэшІэгъоных. Хэгъэгу зэошхом ТекІоныгъэр къызыщыдахыгьэр мыгьэ илъэс 75-рэ хъугъэ. Ар къыдэтлъытэзэ, лІыхъужъныгъэм, шІэжьым, пІуныгъэм афэгъэхьыгъэ орэдхэр къаlонхэу тялъэlугъ. Нэбгыри 2, 4, 5 хъухэу орэдхэр къыхэзыдзэщтхэри макІэ хъу-
- Аминэт, осэш**Іх**эр шъхьафэу къыхэдгъэшыхэу тесагъ. Хэта ахэр?
- Купищэу осэшІхэр гощыгъэх. Зэнэкъокъу пэпчъ лъыплъэщтхэр искусствэм щашіэх. СНГ-м, Урысыем культурэмкіэ, искусствэхэмкіэ яюфышіэ цІэрыІохэр къедгъэблэгъагъэх.

800-м нахьыб

- Хэгъэгу пчъагъэу, Урысыем ишъолъырэу фестивалым хэлэжьэщтхэр зыфэдизыр тшІогъэшІэгьон.
- Германием, США-м, Индием, Тыркуем, Израиль, Иорданием, Молдовэм, Белоруссием, Румынием яныбжьыкІэхэр хэлэжьэщтых. Урысыем ишъолъырхэри бэ мэхъух. Волгоград, Оренбург, Ростов хэкухэр, Краснодар ыкІи Ставрополь крайхэр, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Чэчэным, Адыгеим яискусствэ Дунэе фестивалым щытлъэгъущт.

— Нэбгырэ пчъагъэри къытаІоба.

Апэрэ зэфэхьысыжьхэр зытэшІыхэм, пчъагъэр 800-м къехъугъ. Фестивалым хэлажьэхэ ашІоигъоу нэмыкІ шъолъырхэм макъэ къытагъэlу.

— КъэкІощт илъэсхэм хэлэжьэщтхэм япчъагъэ 1000-м къехъущтэу зэхэщакІохэм къаІоу зэхэтхыгъэ. ЯІэпэІэсэныгъи хэхъощтба?

– Нурбый, ар упчІэ дэгъу. Хэгъэгоу, шъолъырэу хэлажьэхэрэм япчъагъэ нахьыбэ зэрэхъурэм дакloy, искусствэм зедгъэушъомбгъуным тыпылъ. Лъэпкъ орэдхэр къаюнхэм фэш яныдэлъфыбзэ зэрагъэшІэн фае. Лъэпкъхэм ятарихъ, шэнхабзэхэр — ахэр кІэлэцІыкІухэм агъэлъапІэхэу пІугъэнхэмкІэ Іофтхьэбзэ хэхыгъэхэр зэхэтщэщтых.

— ІэпыІэгъум имэхьани тытегущыІэмэ дэгъуба.

- ЛъэкІ зиІэхэу мылъкукІэ ІэпыІэгъу къытфэхъухэрэм, кІэлэцІыкІухэм гукІэ гъусэ къафэхъухэрэм гъэзетымкІэ «тхьашъуегъэпсэу» ясюжьы сшюигъу. Нэрылъэгъу мэкъэгъэlухэр гъэпсыгъэнхэмкІэ, цІыфхэм талъыІэсынымкІэ гъэзетхэм, телевидением, радиом яшІушІагъэ къыхэсэгъэщы.
- *Хъугъэ-шІэгъэ инхэм* япхыгъэ Дунэе фестиваль-зэнэкъокъум изэхэшэкІо күп тхьаматэү
- Урысыем культурэмкІэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат, республикэм и Правительствэ Дунэе фестивалым иобщественнэ-политикэ мэхьанэ къыдалъытэзэ, къытфашІыгъэ пшъэрылъхэр тэгъэцакІэх. ЫпшъэкІэ къызэрэщысІуагьэу, патриотическэ пјуныгъэм фэгъэхьыгъэ Іофыгъохэр къыхэтэгъэщых. Адыгеим лъэпкъ культурэмкІэ и Гупчэ икъулы-

къушІэхэр тигъусэхэу шІэжьым изыкъегъэІэтын тыпылъ.

*— Дунэе фестиваль*зэнэкъокъум инепэрэ щыІакІэ, инеущрэ мафэ еплъыкІ эу афыуиІ эр нахь гъэшІэгьон мэхьуа?

- УапэкІэ узэрэлъыкІотэщтым уегупшысэзэ, уиІофшІэн лъыбгъэкІотэн фаеу сэлъытэ. Республикэм культурэмкІэ иминистрэу Аулъэ Юрэ тизэlукlэгъухэм ащыщ къызэрэщиІуагъэу, Дунэе фестивалым лъэпкъхэр. хэгъэгухэр зэфещэх. Сэнаущыгъэ зыхэлъ кІэлэцІыкІухэмрэ ныбжьык Іэхэмрэ зэнэкъокъум къыщыхэдгъэщыхэзэ, тшІогъэшІэгъон искусствэм нахь куоу хэтэшэх.
- Заочнэ шІыкІэм тетэү шъузэпэчыжьэу фестивалыр зэхэшъущэщтми, шъузэфэгушІон шъулъэкІышт.
- КІэлэцІыкІухэм ящхы макъэхэр, ныбжьыкІэхэм яшІуфэс мэкъэ гушІуагьохэр онлайным, нэмыкІхэм ащызэхэтхыщтых. ШІухьафтынхэр, Гран-прир зыфагъэшъошэщтхэр осэшІхэм къыхахыщтых. Мэкъуогъум и 27 — 29-м щыІэщт Дунэе фестивалым искусствэр зышІогьэшІэгьонхэр хэлэжьэнхэу, зэнэкъокъур зэрэкІорэм лъыплъэнхэу къетэгъэблагъэх.
- Узыгъэгъозэщт телефоныр: 8-918-420-83-42.
- Урысыем, дунаим якультурэу лъэныкъуабэ хъурэм ибаиныгъэхэр къэшъуухъумэхэзэ, фестивалэу «Адыгеим ижьогьожьыехэм» зиушъомбгъунэу тышъуфэлъаІо.
 - Тхьауегъэпсэу.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм льэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэъухэм адыряІэ зэпхы-

иІли єІлмехестин

къэбар жъугъэм

иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-

щыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ,

ур. Первомайскэр,

Дзюдо

Мастер хъугъзу лъэкІуатэ

Республикэм дзюдомкІэ испорт еджапІэу Кобл Якъубэ ыцІэ зыхырэм зыщызыгьэсэрэ Датхьужь Алый иІэпэІэсэныгьэ хигьахьозэ, льэгапіэхэм афэкіо.

Пщыжъхьаблэ щапІугъэ нарт шъаор Европэм, Урысыем язэнэкъокъухэм ахэлажьэ, илъэс къэс игъэхъагъэхэм ахегъахъо.

Урысыем иныбжьыкІэхэм язэнэкъокъу 2017-рэ илъэсым зыхэлажьэм, я 5-рэ чІыпІэр къыдихыгъ. Европэм дзюдомкІэ и Кубок къыдэхыгъэным 2018-рэ илъэсым ныбжьык Іэхэр зыфэбанэхэм, А. Датхъужъым я 5-рэ чІыпІэр къыфагьэшъошагь. Илъэс 21-м нэс зыныбжьхэр ащ щызэІукІагъэх.

Хэгъэгум и Къыблэ 2018-рэ илъэсым изэнэкъокъу А. Датхъужъым дышъэр къыщихьыгъ. Урысыем и Кубок къыдэхыгъэнымкІэ 2019-рэ илъэсым Мыекъуапэ щыкІогъэ зэнэкъокъум А. Датхъужъым джэрзыр къыщыфагъэшъошагъ.

Мыгъэ илъэс 23-м нэс зыныбжьхэм язэнэкъокъоу Урысыем ибэнакІохэр зыщызэІукІагьэхэм тыжьыныр къыщыдихыгъ. Хэгъэгум дзюдомкІэ ихэшыпыкІыгъэ командэ хэтэу батырым алырэгъум щыриІэщт бэнэгъухэм зафегъэхьазыры.

Датхъужъ Алый иапэрэ тренерыр къоджэ спортым шјукјэ щашІэ. Ар Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Нэджыкъо Руслъан. Джырэ уахътэм Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Беданыкъо Рэмэзан ипащэу икъулайныгъэ хигъахъозэ, дзюдом ишъэфхэр А. Датхъужъым зэрегъашІэх.

Къэбар гушІуагьо Москва къикІыгъ, — къытиІуагъ республикэм дзюдомкІэ испорт еджапІэу Кобл Якъубэ ыцІэ зыхьырэм

ипащэу, Адыгеим дзюдомкІэ ихэшыпыкІыгъэ командэ итренер шъхьа в Бастэ Сэлымэ. — Урысыем спортымкІэ и Министерствэ иунашъокІэ Датхъужъ Алый дзюдомкІэ спортым имастер щытхъуцІэ къыфагъэшъошагъ.

— Тренерхэм, спортым сыщылъыкІотэнымкІэ Іэпы-Іэгъу къысфэхъухэрэм «тхьашъуегъэпсэу» ясloжьынэу сыфай, — имурадхэм тащегъэгъуазэ Адыгэ къэралыгъо универ-

ситетым июридическэ факультет щеджэрэ Датхъужъ Алый. Олимпиадэхэм сахэлэжьэныр сигухэлъ шъхьа в эхэм ащыш.

Уимурадхэр къыбдэхъунхэу, нахьыбэрэ тыбгьэгушІонэу пфэ-

тэІо, Алый! Илъэс къэс спортышхом узэрэщыльыкІуатэрэм тегъэгушхо.

Сурэтым итыр: спортым имастерэу Датхъужъ Алый.

Футбол

Анахь дэгъоу зэхащагъ

Дунаим футболымкІэ изэнэкьокьу 2018-рэ ильэсым Урысыем апэрэу щызэхащагъ.

Мэкъуогъум и 14-м рагъажьи, бэдзэогъум и 14-м нэс Дунэе зэнэкъокъур Урысыем икъэлэ 11-мэ ащыкІуагь. Стадион зэтегъэпсыхьагъэхэу спортым ишэпхъэ лъагэхэм адиштэхэрэм командэхэр ащызэнэкъокъу-

Урысыем ихэшыпыкІыгьэ командэ хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэм ащыщ къыдимыхыгъэми, ешІэкІэ дэгъу къызэригъэлъэгъуагъэр зэхэщэкІо купым ипащэхэм хагъэунэфыкІыгъ. Анахь лъэшхэм ащыщэу Испанием зэрэтекІуазэрэхъугъагъэр шlукlэ тыгу къэтэгъэкІыжьых.

ЗэІукІэгъухэм нэбгырэ мини 100 пчъагъэ яплъыгъ. Адыгэхэм ятарихъ чІыгоу Шъачэ къыщызэІуахыгъэ стадионэу «Фыщтыр» итеплъэкІэ дахэм идэхэжь. Адыгэ Республикэм ибыракъ зэнэкъокъухэм ащыбыбатэу бэрэ тлъэгъугъ.

Францием ихэшыпык Іыгъэ командэ дышъэр фагъэшъошагъ. Командэ анахь лъэшхэм ахалъытэщтыгъэ Германиер пэшІорыгъэшъ ешІэгъухэм ахэкІын ымылъэкІэу зэнэкъокъум зэрэхэзыгьэр футболым хэшlык фызиlэмэ агъэшІэгъуагъ.

ЕшІэгъухэр гъэшІэгъонэу зэрэкІуагъэхэм дакІоу, культурэм епхыгъэ Іофыгъохэр, цІыфхэм яфэю-фашіэхэр дэгьоу агьэцэкіагъэх. Урысыем и Президентэу Владимир Путиным, зэхэщэкІо

кІыгьэу, нахьыпэкІэ футболымкІэ Дунэе зэнэкъокъухэр хэгьэгухэм зэращызэхащэщтыгьэхэм ябгьапшэмэ, Урысыем щыкІуагъэр пстэуми анахь дэгъу.

Хэхъоныгъэ ышІыгъ

Дунэе зэнэкъокъум ыуж Урысыем ифутбол хэхъоныгъэ ышІыгъ. Дунэе зэІукІэгъухэр зыщыкІогъэхэ къалэхэу Шъачэ, Волгоград якомандэхэр хэгъэгум иапшъэрэ куп хэхьагъэх.

Урысыем футболымкІэ ихэшыпыкІыгьэ командэ итренер шъхьа-Ізу С. Черчесовым къызэриІуагьэу, тиешІакІохэм яІэпэІэсэныгьэ хагъэхъонымкІэ амалышІухэр

Футбол ешІапІ у хэгъэгум иІэхэм япчъагъэ хэхъуагъ, физкультурэмрэ спортымрэ апыщагъэхэри хэпшІыкІэу нахьыбэ хъугъэх. ГТО-м ишапхъэхэр рагъэкъухэзэ, нэбгырэ мин пчъагъэхэм япсауныгъэ агъэпытэ, языгъэпсэфыгъо уахътэ нахьышюу агъэкІонымкІэ спортыр яІэпыІэ-

8. «Спартак» — 28

11. «Тамбов» — 25

13. «Оренбург» — 23

15. «Крылья Советов» — 22

12. «Шъачэ» — 24

14. «Рубин» — 23

16. «Ахмат» — 20.

9. «Уфа» — 27

10. «Урал» — 25

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къаІихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкІэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сагырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цІыкІунэу щытэп. Мы шапхъэ-

зэкІегъэкІожьых. E-mail: adygvoice@ mail.ru

хэм адимыштэрэ

гхыгъэхэр редакцием

Выщаушыхьатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ

номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4876 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 1038

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьа Іэм игуадзэр МэщлІэкъо **C. A.**

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

> Тхьаркъохъо **A.** H.

Апшъэрэ купыр

ЕшІэгъухэм тяжэ

Урысыем футболымкІэ иапшъэрэ куп щыкІорэ 2019 — 2020-рэ ильэс зэнэкьокьум хэхьэрэ ешІэгьухэр мэкьуогьум и 19-м кышыублагьэу командэхэм яІэщтых.

Я 23-рэ ЗЭІУКІЭГЪУХЭР 19.06, 18:00 «Крылья Советов» — «Ахмат» 19.06, 20:00 «Шъачэ» — «Ростов» 20.06, 14:00 «Урал» — «Рубин» 20.06, 16:30 «Арсенал» — «Спартак»

20.06, 19:00 ЦСКА - «Зенит» 21.06, 15:00 «Уфа» — «Тамбов» 21.06, 17:30 «Локомотив» — «Оренбург» 21.06, 20:00 «Краснодар» — «Динамо». Шъунаіэ тешъудз: командэ пэпчъ ешІэгъуи 8 къыфэнагъ. ЧІЫПІЭХЭР ЗЭТЭГЪАПШЭХ

1. «Зенит» — 50 2. «Локомотив» — 41

3. «Краснодар» — 41

4. «Ростов» — 38 5. ЦСКА – 36 6. «Динамо» — 30

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр 7. «Арсенал» — 28 ЕМТІЫЛЪ Нурбый.